

GRAFIKONI U EXCELU

Uvijek ima više načina da se podaci prikažu grafikonom, ali bi trebalo odabrati onu vrstu grafikona koji na najbolji način prikazuje ono što njime želite reći

Pošto su pod pritiskom svakodnevnog roka za predaju teksta, novinari često ne posvećuju dovoljno pažnje tome da li je priča razumljiva čitaocu. To je obično slučaj sa pričama koje sadrže dosta brojeva - uglavnom više zbudimo čitaoca nego što ga prosvjetlimo.

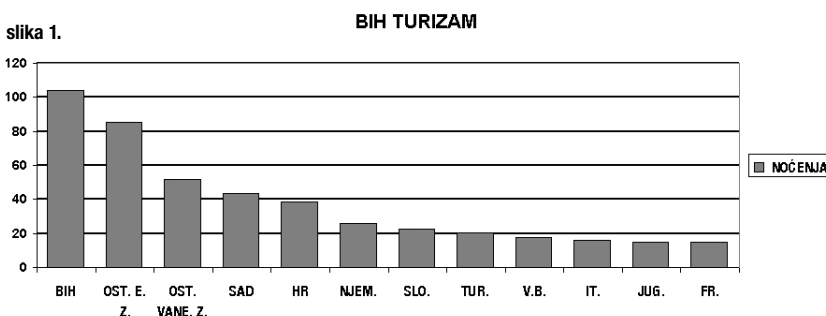
Jedan od načina da se brojevi na efektan način prikažu čitaocu su grafikoni, a oni se najlakše prave u Microsoft Excelu.

Recimo da radite priču o posjetama stranih gostiju ili turista vašoj zemlji. Evo nekih podataka kojima raspolaže Vlada BiH o gostima koji su odsjeli u bh. hotelima (ovo su pravi podaci!!).

ZEMLJE	NOĆENJE
BOSNA I HERCEGOVINA.....	104.048
OSTALE EUROPSKE ZEMLJE	85.518
OSTALE VANEUROPSKE ZEMLJE	51.700
SAD	43.616
HRVATSKA.....	38.342
NJEMAČKA	26.074
SLOVENIJA.....	22.315
TURSKA	20.434
VELIKA BRITANIJA	17.824
ITALIJA	15.983
JUGOSLAVIJA	14.959
FRANCUSKA	14.628

Može se objaviti i ova tabela, ali će grafikonom pomoći čitaocima da lakše vizualiziraju ono što čitaju. Možete ukucati ove brojeve u Excel i pratiti šta radimo. Kada ukucate brojeve, mišem označite (zacrните) sve informacije u tabeli. Sada na vrhu ekrana odaberite *Insert* → *Chart*. Vidjećete prozor koji vam nudi da odaberete vrstu grafikona koju želite.

slika 1.

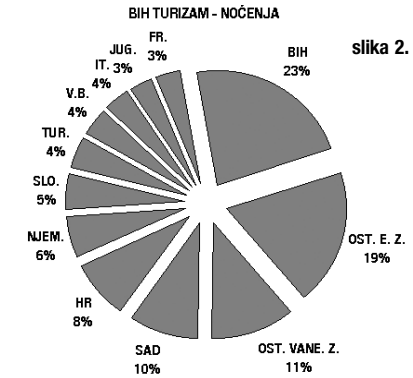

Uvijek ima više načina da se prikažu podaci, ali bi trebalo odabrati vrstu grafikona koji na najbolji način prikazuje ono što njime želite reći (npr. grafikonom sa stubićima nema smisla prikazati procentualni udio u cjelini). Stalno imajte na umu da nam je cilj da stvari što više pojasnimo čitaocu. Iako vam Excel omogućava da pravite veoma komplikovane grafikone, najjednostavniji način je često najbolji.

Hajde da probamo grafikonom sa stubićima (*column bar chart*), koji u Excelu dobijate po defaultu. Kliknite na *Next*. Ako ste sve označili kako treba, trebalo bi da vidite grafikonom. Ako ponovo kliknete na *Next*, pojavljuje se ekran u kome u predviđeni prostor upisujete naslove i oznake koji će se pojaviti na grafikonom (sačekajte par trenutaka).

Ako još jednom kliknete na dugme *Next* moći ćete da spasite grafikonom ili u sklopu tabele, ili kao odvojeni spreadsheet u Excelu. Odaberite *As object in (Sheet 1)* i kliknite na *Finish*. Sada imate grafikonom kao na *slici 1*. Grafikonom sa stubićima omogućava jasnu vizuelnu uporedbu vrijednosti obrađenih podataka.

Bolji način da se vizuelno predstavite ove informacije mogao bi biti da se vidi ko je najzastupljeniji među populacijom hotelskih gostiju. Za prikazivanje udjela u cjelini najbolji je okrugli grafikonom (popularno nazvan pita/torta). Pratite korake koje smo već objasnili, s tim da na prvom koraku pod *Chart type* odaberete *Pie*, a sa desne strane imate izbor podtipova istog

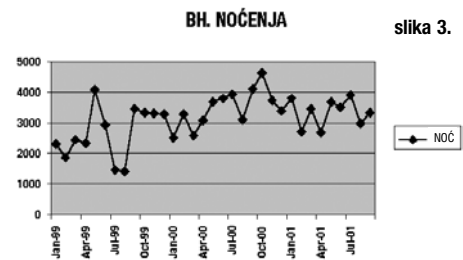
slika 2.

grafikona. Da biste promijenili nazive, boju, font ili čak podatke koje želite da prikazete, jednostavno kliknite na grafikonom u Excelu, a zatim na meniju *Chart* odaberite opciju koju želite. Iste informacije, ali sada u okruglom grafikonom, izgledaće kao na *slici 2*.

Ako posmatrate trendove, onda ima najviše smisla upotrebiti linijski grafikonom. (*Chart type* → *Line*). Na *slici 3* je grafikonom koji prikazuje noćenja Bosanaca i Hercegovaca u bh. hotelima po mjesecu i godini.

U linijskim grafikonomima kao što je ovaj često je dobro dodati i liniju trenda - odaberite meni *Chart* → *Add Trendline* da biste ovo uradili. Koristite linearnu liniju trenda, osim ako ne znate tačno kako da koristite neku drugu ili ako odlično baratate matematikom.

Budite oprezni kod prikazivanja podataka grafikonom. Označite / zacrnite samo opise i podatke koje želite da uključite u grafikonom. Ako hoćete da uključite samo prvu i osmu kolonu,

slika 3.

označite prvu kolonu, pa držeći dugme *Ctrl* na tastaturi, označite i osmu. Sada ste spremni za pravljenje grafikona.

Mnogo toga možete uraditi u Excelu: većini oznaka i naslova može se promijeniti veličina i mjesto, a fontovi se mogu mijenjati tako da odgovaraju stilu vaše novine ili časopisa. Imajte na umu da to što grafikonom izgleda dobro u Excelu ne znači da će izgledati dobro i u novini. Ali to su već detalji kojima se bavi vaš DTP operater.

Drew SULLIVAN
drew@drewsullivan.com